

Prawomocnym postanowieniem z dnia 15 marca 2017 r. (k. 472)

sprostowano oczywistą omyłkę pisarską wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie.

24 marca 2017 r.

Kierownik sekretariatu

I Wydziału Cywilnego

Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

mgr Sylwia Kędziorek

Sygn. akt I ACa 953/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Danuta Jezierska
Sędziowie:	SSA Artur Kowalewski SSA Małgorzata Gawinek (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2017 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa A. S., Z. K., J. A., J. D. (1), A. K., M. S. (1), D. K., W. A. i N. K.

przeciwko Gminie W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 5 sierpnia 2016 roku, sygn. akt I C 15/14

I. prostuje oczywistą niedokładność w punkcie pierwszym wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 sierpnia 2016 roku, sygn. akt I C 15/14 eliminując z jego treści po określeniu: „do węzła W 13” – zapis: „ , położoną”;

II. oddala apelację,

III. ustala, że koszty postępowania apelacyjnego strony powodowej w całości ponosi pozwana, przy czym należność każdego z powodów winna być określona odrębnie proporcjonalnie do wysokości ich udziałów w przedmiocie sporu, określonych w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku.

Sygn. akt I Aca 953/16

UZASADNIENIE

Powodowie A. S., M. S. (1), J. A., W. A., J. D. (1), A. K., N. K., D. K., Z. K. pozwem z 2 stycznia 2014 skierowanym przeciwko Gminie W. wnieśli o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli o nabyciu przysługujących poszczególnym powodom udziałów w prawie własności szczegółowo opisanych sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej za wynagrodzeniem, w sposób odpowiadający wysokości udziałów poszczególnych powodów; wnieśli też o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana Gmina W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów kosztów postępowania według norm przepisanych. Z ostrożności procesowej podniosła zarzut przedwczesności powództwa, podnosząc, że wybudowana sieć wodociągowa nie jest faktycznie wykorzystywana w celu dostarczania wody (odprowadzania ścieków) z uwagi na brak jakiegokolwiek odbiorcy, który korzysta z usług wodociągowo-kanalizacyjnych.

Wyrokiem z 5 sierpnia 2016 Sąd Okręgowy w Szczecinie:

1. nakazał pozwanej złożenie oświadczenia woli następującej treści:

Gmina W. w wykonaniu ustawowego obowiązku wynikającego z art. 49 § 2 kc przejmuje na własność od powodów M. S. (1) i A. S. w udziale 1667/10000, D. K. i Z. K. w udziale 1667/10000, W. A. i J. A. w udziale 1667/10000, J. D. (1) w udziale 3163/10000, N. K. i A. K. w udziale 1836/10000 należącą do nich sieć wodociągową wykonaną w układzie liniowym zgodnie z mapą powykonawczą na odcinku od węzła W1 na ulicy (...) w W. do węzła W13, położoną na działce nr (...) oraz sieć kanalizacji sanitarnej na odcinku od studzienki K1 w ulicy (...) w W. do studzienki K10 na działce (...), biegnącą zgodnie z mapą powykonawczą, za wynagrodzeniem na rzecz:

a) M. S. (1) i A. S. w kwocie 13.220,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 sierpnia 2016,

b) D. K. i Z. K. w kwocie 13.220,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 sierpnia 2016,

c) W. A. i J. A. w kwocie 13.220,75 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 sierpnia 2016,

d) J. D. (1) w kwocie 25.085,40 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 sierpnia 2016,

e) N. K. i A. K. w kwocie 14.561 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 sierpnia 2016,

2. oddalił powództwo w pozostałej części,

3. zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 8.103,80 zł tytułem kosztów procesu,

4. zwrócił powodom solidarnie pozostałą zaliczkę w kwocie 884,96 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że powodowie są właścicielami lub współwłaścicielami na zasadzie wspólności ustawowej działek budowlanych położonych na terenie Gminy W. tj. nieruchomości gruntowych położonych w obrębie obszaru ewidencyjnego (...) W., stanowiących działki: (...) (małżonkowie K.), (...) (małżonkowie S.), (...) (małżonkowie A.), (...), (...) (J. D. (1)) i (...) (małżonkowie K.). Ponadto powodowie są współwłaścicielami działki o numerze ewidencyjnym (...) stanowiącej drogę wewnętrzną. Działki te nie posiadały dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Gmina W. jest właścicielem działek o nr ewidencyjnych (...), (...) położonych w obrębie obszaru ewidencyjnego (...) W., stanowiących drogi gminne.

Właścicielem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy W. jest Gmina W..

W piśmie z 2 lutego 2011 powodowie zwrócili się do Burmistrza Gminy W. z wnioskiem o wybudowanie na terenie, na którym znajdują się ich działki uzbrojenia w niezbędne media – wodę i kanalizację, wskazując, że uzbrojenie terenu jest zadaniem własnym gminy, a jego wykonanie pozwoli im na wykonanie własnych przyłączy do sieci. W piśmie z 19 kwietnia 2011 Burmistrz poinformował powodów, że zadanie takie nie zostało ujęte w budżecie Gminy na rok 2011 oraz nie zostało ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych obsługiwanych przez Przedsiębiorstwo Usług (...) sp. z o.o. z siedzibą w N.. W kwietniu 2011 powodowie zawarli z Przedsiębiorstwem Usług (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. tj. przedsiębiorstwem, które do końca 2011 r. eksploatowało sieć wodociągów i kanalizacji należącą do Gminy W., umowę nr (...) o przyłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zgodnie z warunkami wydanymi przez to Przedsiębiorstwo powodowie nie zostali zobowiązani do utworzenia wodomierza głównego umożliwiającego rozliczenie wody dostarczonej do całej nowo powstałej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Decyzją nr (...) z 7 września 2011 Burmistrz Gminy W. ustalił na rzecz powodów lokalizację inwestycji celu publicznego dla inwestycji polegającej na budowie rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w W. przy ul. (...) na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...), położonych w obrębie ewidencyjnym 2, miasto W..

W piśmie z 13 września 2011 powodowie zaproponowali, aby zadanie dotyczące rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zostało uwzględnione w budżecie Gminy na 2012, a w przypadku braku takiej możliwości o zawarcie z nimi porozumienia, co do zwrotu ewentualnych nakładów poczynionych na budowę sieci. W piśmie z 8 listopada 2011 Burmistrz poinformował powodów, że w chwili obecnej nie ma możliwości zawarcia z nimi umowy o zwrot nakładów poniesionych na rozbudowę sieci wodociągowo – kanalizacyjnej.

Decyzją nr (...) z 21 października 2011 Burmistrz Gminy W. uzgodnił lokalizację w pasie drogowym drogi gminnej na działkach nr (...), położonych w obrębie ewidencyjnym (...) miasta W. urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami – tj. inwestycji polegającej na budowie przez powodów rozdzielczej sieci wodociągowej oraz rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej.

Rada Miejska w W. 30 listopada 2011 podjęła uchwałę nr (...) w sprawie kierunków działania Burmistrza w zakresie zasad odpłatnego przejmowania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych wybudowanych przez inwestorów. Zgodnie z § 4 uchwały przejęciu przez Gminę podlegać powinny urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, które wybudowane zostały na nieruchomościach stanowiących własność Gminy lub na drogach publicznych, z własnych środków inwestorów i zachodzi potrzeba przejęcia ich na własność Gminy z uwagi na prawidłowe realizowanie ustawowych zadań Gminy. Zgodnie z § 5 uchwały przejęcie odbywa się odpłatnie na wniosek inwestora w oparciu o negocjacje stron i umowę przejęcia urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych. W myśl § 7 uchwały wykup urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych następuje po dokonaniu przez przedstawicieli przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego, inwestora i wykonawcę robót, przy udziale przedstawiciela Gminy, odbioru końcowego wybudowanych urządzeń, spisaniu protokołu zdawczo-odbiorczego oraz po przyjęciu przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego zawiadomienia o zakończeniu budowy i nie zgłoszenia sprzeciwu w drodze decyzji. W zakresie użytych definicji urządzenia kanalizacyjnego i wodociągowego uchwała odsyła do art. 2 pkt 14 i 16 ustawy z dnia 7 czerwca 2011 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W dniach 19-27 lutego 2012 (...) z siedzibą w N. z tytułu 1/6 wartości projektu budowlanego wykonanego na zlecenie powodów pt.: „budowa rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W.” wystawił powodom:

- A. i M. S. (1) rachunek nr (...) na kwotę 1.950 zł,
- Z. i D. K. rachunek nr (...) na kwotę 1.950 zł,
- J. i W. A. rachunek nr (...) na kwotę 1.950 zł,
- J. D. (1) rachunek nr (...) na kwotę 1.950 zł,
- A. K. rachunek nr (...) na kwotę 1.950 zł,
- N. S. (obecnie K.) nr (...) na kwotę 1.950 zł.

Poniesiony przez powodów łączny koszt projektu budowlanego wyniósł 11.700 zł.

Decyzją nr (...) z 26 kwietnia 2012 Starosta (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę dla powodów obejmujące budowę rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociagowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W., na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...) położonych w obrębie nr 2 miasta W.. W decyzji inwestorzy zostali zobowiązani do zawiadomienia właściwego organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy na co najmniej 21 przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania.

Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. 18 maja 2012 sporządziło kosztorys ofertowy dla planowanej przez powodów ww. inwestycji. Ogólna wartość kosztorysowa robót została ustalona na kwotę 103.197,03 zł.

W piśmie z 25 czerwca 2012 powodowie ponownie zwrócili się do Burmistrza Gminy W. z wnioskiem o podjęcie działań zmierzających do rozbudowy sieci wodociągowo - kanalizacyjnej przy ul. (...) w W. w celu umożliwienia przyłączenia do tej sieci sześciu działek, wskazując, że we własnym zakresie podjęli działania mające na celu wybudowanie sieci wodociągowo - kanalizacyjnej i w maju 2012 uzyskali pozwolenie na rozbudowę istniejącej sieci. Przesłali też pozwanej kosztorys inwestorski oraz pozwolenie na budowę i wnieśli o zabezpieczenie przez Gminę środków finansowych na ten cel i zawarcia umowy z powodami.

Powodowie 18 lipca 2012 zawarli z Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. umowę na roboty budowlane nr (...), które przyjęło do realizacji wykonanie robót budowlanych polegających na rozbudowie rozdzielczej sieci wodociągowej i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W. na terenie działek (...) i (...). Strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 73.608,61 zł brutto.

Ponadto 18 lipca 2012 powodowie zawarli z tym Przedsiębiorstwem umowę na roboty budowlane nr (...), które przyjęło do realizacji wykonanie robót budowlanych polegających na budowie przyłączy wodociagowych oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W. na terenie działek (...). Strony ustaliły, że wynagrodzenie ryczałtowe za roboty wyniesie 29.588,39 zł brutto.

(...) Sp. z o. o. w G. 2 sierpnia 2012 r. na zlecenie powodów wykonała roboty polegające na włączeniu odcinka sieci wykonanego przez powodów przy ul. (...) w W. do sieci kanalizacyjnej i zamontowała studnię rewizyjną. Materiały potrzebne do przeprowadzenia robót dostarczyli powodowie, to oni wykonali również niezbędne prace ziemne. Potwierdzenie wykonania robót bez zastrzeżeń nastąpiło protokołem z 2 sierpnia 2012.

W piśmie z 10 sierpnia 2012 Burmistrz Gminy W. poinformował powodów, że Gmina przystąpi do ewentualnego podpisania umowy przejęcia sieci wodociągowo – kanalizacyjnej przy ul. (...) w W. dopiero po jej wybudowaniu i zabezpieczeniu przez Radę Miejską w W. środków na ten cel w budżecie.

(...) sp. z o. o. w G. 29 sierpnia 2012 r. na zlecenie powodów wykonała roboty polegające na włączeniu odcinaka sieci wykonanego przez powodów przy ul. (...) w W. do sieci wodociągowej, a ponadto zamontowała węzeł zasuwny.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia robót dostarczyli powodowie, to oni wykonali również niezbędne prace ziemne.

Potwierdzenie wykonania robót bez zastrzeżeń nastąpiło protokołem z dnia 29 sierpnia 2012.

(...) sp. z o.o. w G. 31 sierpnia 2012 r. wystawiła powodom J. i W. A. fakturę VAT nr (...) na kwotę 2.018,04 zł brutto z tytułu włączenia do czynnej sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej z włączeniem studzienki fi 425 inwestycji położonej w W. przy ul. (...) działki nr (...) – bez robót ziemnych i odwodnieniowych. Powodowie zapłacili tę kwotę.

Odbioru technicznego przeprowadzonych przez powodów robót budowlanych dokonano 10 września 2012. Brali w nim udział powodowie J. A., J. D. (1), A. K., Z. K. i A. S. oraz inspektor nadzoru M. S. (2), kierownicy budowy z Przedsiębiorstwa (...) sp. z o. o. z siedzibą w Ł. A. P. oraz przedstawiciel (...) sp. z o.o. w G. J. P.. Uznano roboty za odebrane i stwierdzono, że sieci wodno-kanalizacyjne mogą być przekazane użytkownikowi do eksploatacji.

W powykonawczym opisie technicznym sporządzonym przez kierownika budowy 10 września 2012 stwierdzono, iż w wyniku przeprowadzonych robót powstała: sieć wodociągowa o średnicy rur 90 x 5,4 i długości 267 mb, 6 przyłączy wodociągowych o średnicy rur po 32x2 i długości po 21,50 mb, sieć kanalizacyjna o średnicy rur 200 i długości 205 mb, 2 studnie kanalizacyjne betonowe, 8 studni kanalizacyjnych z PCV, a ponadto 6 przyłączy kanalizacyjnych o średnicy rur po 160 i długości po 30,50 mb.

W piśmie z 10 września 2012 powodowie zawiadomili Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Ł. o zakończeniu budowy rozdzielczej sieci wodociągowej z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej wykonanych przy ul. (...) w W., na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...).

Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w Ł. 13 września 2012 z tytułu budowy rozdzielczej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przy ul. (...) w W. na działkach (...) (umowy nr (...)) wystawiło powodom:

- A. i M. S. (1) fakturę VAT nr (...) na kwotę 12.268,11 zł brutto, przy czym kwota wynikająca z faktury została pomniejszona o wpłaconą przez powodów zaliczkę w wysokości 10.000 zł,
- Z. i D. K. fakturę VAT nr (...) na kwotę 12.268,11 zł brutto, przy czym kwota wynikająca z faktury została pomniejszona o wpłaconą przez powodów zaliczkę w wysokości 5.000 zł,
- J. i W. A. fakturę VAT na kwotę 12.268,11 zł brutto, przy czym kwota wynikająca z faktury została pomniejszona o wpłaconą przez powodów zaliczkę w wysokości 6.000 zł,
- J. D. (1) fakturę VAT nr (...) wraz z fakturą VAT – korektą nr

(...) z 21 września 2012 na łączną kwotę 24.536,21 zł, dotyczącą działek (...),

- A. K. i N. S. (obecnie K.) fakturę VAT nr (...)

na kwotę 12.268,11 zł brutto, przy czym kwota wynikająca z faktury została pomniejszona o wpłaconą przez powodów zaliczkę w wysokości 6.000 zł.

Poniesiony przez powodów łączny koszt budowy rozdzielczej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wyniósł 73.608,65 zł.

Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w Ł. 13 września 2012 z

tytułu budowy przyłączy wodociągowych i przyłączy kanalizacyjnych przy ul. (...)

w W. (umowy nr (...)) wystawiło:

- A. i M. S. (1) fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.931,40 zł

dotyczących działki (...),

- Z. i D. K. fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.931,40 zł dot.

działki (...),

- J. i W. A. fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.931,40 zł dot. działki

(...),

- J. D. (1) fakturę VAT nr (...) wraz z fakturą VAT – korektą nr (...) z 21 września 2012 na łączną kwotę 9.862,80 zł dot. działek (...),

- A. K. i N. S. (obecnie K.) fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.931,40 zł dot. działki (...).

Poniesiony przez powodów łączny koszt budowy przyłączy wodociągowych i przyłączy kanalizacyjnych to 29.588,40 zł.

Państwowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Starostwa Powiatowego w Ł. 17 września 2012 przyjął do Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego zinwentaryzowane sieci uzbrojenia terenu powstałe na skutek przeprowadzonej przez powodów budowy sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej wykonanych przy ul. (...) w W..

Burmistrz Gminy W. 27 września 2012 dokonał odbioru robót budowlanych wykonanych w działce drogowej numer ewidencyjny (...) (ul. (...)), położonej w obrębie nr 2 miasta W.. W protokole odbioru stwierdzono, iż w związku z wnioskiem powodów przeprowadzono kontrolę należytego wykonania robót budowlanych w zakresie obejmującym budowę rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W. na terenie działki drogowej nr (...). W wyniku kontroli stwierdzono, że przedmiotową budowę wykonano zgodnie z warunkami wydanymi przez Burmistrza Gminy W. zawartymi w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego nr (...)1 z 07.09.2011, znak: (...).

Rada Miejska w W. 4.10. 2012 podjęła uchwałę nr (...) w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2012 – 2015. Inwestycja realizowana przez powodów nie została ujęta w tym planie.

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ł. 8.10.2012 poinformował powodów, że nie zgłasza sprzeciwu do zawiadomienia z 26.09. 2012 o zakończeniu budowy rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej wykonanych przy ul. (...) w W., na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...), stwierdzając że sieć wodociągowa wraz z przyłączami i sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami nadaje się do użytkowania.

Powodowie w piśmie z 19.11.2012 poinformowali Burmistrza Gminy W., o zakończeniu budowy, odbiorze i gotowości do przekazania tej inwestycji. Pozwana w piśmie z 28.02. 2013 podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko oraz wskazała, że wybudowana przez powodów sieć wodno – kanalizacyjna nie została ujęta w „wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie gminy W. obowiązującym w latach 2012 -2015” oraz wydatki z tym związane nie zostały ujęte w budżecie Gminy na 2013, nadto że zgodnie z § 4 uchwały Rady Miejskiej w W. nr (...) z 30.11. 2011 Gmina może przejąć wyłącznie sieć zlokalizowaną na nieruchomościach stanowiącej jej własność, tj. na działce nr (...) do granicy działki (...) stanowiącą drogę wewnętrzną. W piśmie z 12.04. 2013 powodowie wezwali pozwaną do zawarcia umowy przeniesienia prawa własności rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami sanitarnymi wybudowanych na ul. (...) w W. za kwotę 107.029,37 zł.

Powodowie - małżonkowie A. i K. zawarli umowy na dostawę wody, zaś małżonkowie K. oraz S. zawarli dodatkowo umowy na dostawę wody i odprowadzanie ścieków.

Wnioskiem z 6 czerwca 2013 powodowie zawezwali pozwaną do próby ugodowej w przedmiocie przeniesienia na jej rzecz za wynagrodzeniem w kwocie 114.897,05 zł własności urządzeń przesyłowych, wybudowanych przez powodów na ul. (...) w W.. Do zawarcia ugody nie doszło.

Decyzją nr (...) z 18 czerwca 2013 Starosta (...) zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z garażem dla powodów A. i M. S. (1) na działce nr (...), a decyzją nr (...) z tej samej daty, zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z garażem dla powodów J. i W. A. na działce nr (...). Powodowie Z. i D. K. uzyskali taką decyzję 2 lipca 2013, oznaczona numerem (...). N. i A. K. 15 lipca 2013, o numerze nr (...).

(...) sp. z o.o. z siedzibą w (...) kwietnia i 24 lipca 2014 wystawiła powodom Z. i D. K. fakturę VAT nr (...) z tytułu zużycia wody na nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) o nr działki (...). J. i W. A. oraz A. i M. S. (1) otrzymali z tego tytułu faktury z 26 września 2014, A. K. - 31 października 2014.

W pismach z 11 maja, 17 sierpnia, 19 października 2015, 22 stycznia 2016 Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ł. potwierdził przyjęcie obiektów budowlanych wybudowanego przez powodów A. i M. S. (1), A. i N. K., J. i W. A. oraz Z. i D. K. do użytkowania, tj. nie zgłosił sprzeciwu do złożonych przez powodów zawiadomień o przystąpieniu do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Sąd czyniąc dalsze ustalenia podał, że przyłącze jest urządzeniem służącym do doprowadzania lub odprowadzania płynów, a wybudowane przez powodów urządzenia są:

- siecią wodociągową od miejsca włączenia do istniejącej sieci do zakończenia hydrantem,
- siecią kanalizacyjną od przepompowni ścieków do ostatniej studni w drodze,
- przyłączami obejmującymi odcinki łączące sieć wodociągową i kanalizacyjną ze studzienkami na poszczególnych posesjach.

Sąd stwierdził, że poniesienie przez powodów kosztów na przeprowadzenie procesu inwestycyjnego polegającego na budowie sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w kwocie 114.897,05 zł było zasadne, natomiast wartość wybudowanej przez powodów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ustalił na 79.308,65 zł (przy uwzględnieniu kosztu projektu w wysokości 5.700 zł), zaś wartość wybudowanych przez powodów przyłączy na 35.588,40 zł (przy uwzględnieniu kosztu projektu w wysokości 6.000 zł). Powodowie J. i W. A., Z. i D. K. oraz A. i M. S. (1) ponieśli koszty inwestycji w łącznej wysokości po 19.149,51 zł; J. D. (1) - w łącznej wysokości 36.349,01 zł; N. i A. K. - w łącznej wysokości 21.099,51 zł.

Sąd Okręgowy wskazał też, że prawo własności powstałej sieci wodociągowej przysługuje małżonkom M. S. (1) i A. S., małżonkom D. K. i Z. K., W. A. i J. A. w udziałach po 1667/10000, J. D. (1) w udziale 3163/10000, a małżonkom N. K. i A. K. w udziale 1836/10000.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo okazało się uzasadnione w części dotyczącej wybudowanej przez powodów sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej, podlegało zaś oddaleniu w zakresie żądania wykupu przez pozwaną Gminę przyłączy do tych sieci. Sąd miał na uwadze, że poza sporem w niniejszym postępowaniu pozostawał fakt zrealizowanie przez powodów na własny koszt inwestycji pt. „budowa rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W., na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...)”. Pozwana zakwestionowała roszczenie powodów zarówno, co do zasady jak i co do wysokości i wskazała, że inwestycja powodów obejmowała wyłącznie wykonanie przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, których z kolei nie obejmuje roszczenie określone w art. 49 § 2 k.c.

Ponadto pozwana podniosła, że przejęcie na własność wybudowanych przez powodów elementów mogłoby, co najwyżej dotyczyć odcinka znajdującego się na nieruchomości stanowiącej własność pozwanej (działki nr (...)) i tylko w oparciu o § 4 uchwały Rady Miejskiej w W. nr (...), który to przepis nie kreuje jednak po stronie powodów roszczenia, które mogłoby być dochodzone na drodze sądowej. Ponadto pozwana podniosła zarzut przedwczesności powództwa i wskazała, iż wybudowana przez powodów sieć wodociągowa i kanalizacyjna nie jest faktycznie wykorzystywana w celu dostarczania wody (odprowadzania ścieków) z uwagi na brak jakiegokolwiek odbiorcy, przez co dochodzone roszczenie o zobowiązanie pozwanej do odpłatnego nabycia urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych nie zasługuje na ochronę prawną również z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

Sąd pierwszej instancji podał, że zgodnie z art. 49 § 2 kc, który stanowił podstawę prawną powództwa wytoczonego w niniejszej sprawie, osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych i jest ich właścicielem może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej; z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca. Sąd zaznaczył przy tym, że rozstrzygając niniejszą sprawę miał na uwadze, iż właścicielem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, do której zostały przyłączone urządzenia wybudowane przez powodów jest pozwana, zatem to ona jest przedsiębiorcom, o którym mowa w art. 49 kc.

Sąd stwierdził, że w realiach tej sprawy właścicielami urządzeń w postaci rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej przy ul. (...) w W., powstałych na terenie działek o numerach ewidencyjnych (...) w dalszym ciągu są powodowie. Urządzenia te zachowują bowiem odrębność prawną jako rzeczy ruchome, będące samodzielnym przedmiotem własności osoby, która poniosła koszty ich budowy, niezależnie od tego, czy zostały włączone do instalacji. Przyłączenie do sieci gminnej skutkowało jedynie nabyciem przez pozwaną Gminę posiadania instalacji, w żadnym natomiast wypadku nie doprowadziło do nabycia jej własności. W związku z powyższym zdaniem Sądu Okręgowego powodom przysługuje wobec pozwanej roszczenie o wykup wybudowanej przez nich rozdzielczej sieci wodociągowej wraz z przyłączami wodociągowymi i rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej. Sąd wskazał przy tym, że wbrew twierdzeniom pozwanej, inwestycja przeprowadzona przez powodów w istocie obejmowała budowę zarówno sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami, a nie jedynie przyłączy do tych sieci, co zostało potwierdzone w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego. Zarówno z dowodów z dokumentów, jak i opinii biegłego, czy osobowych źródeł poznawczych jednoznacznie wynika, iż inwestycja przeprowadzona przez powodów obejmowała wybudowanie sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej oraz przyłącza do tych sieci.

Sąd uznał, iż roszczenie powodów dotyczące wybudowanej przez nich sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej zasługiwało na uwzględnienie zarówno w odniesieniu do sieci położonych na nieruchomościach stanowiących własność pozwanej, jak i na nieruchomości stanowiącej współwłasność powodów, tj. działce o numerze ewidencyjnym (...). Sąd podkreślił, iż przed wykonaniem prac budowlanych powodowie wypełnili wszelkie formalności związane z procesem budowlanym, w szczególności uzyskali decyzję Starosty (...) o zatwierdzeniu projektu budowlanego i pozwoleniu na budowę. Po wykonaniu inwestycji został przeprowadzony odbiór techniczny robót, w którym uczestniczył m.in. przedstawiciel (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. (podmiot uprawniony do eksploatacji sieci gminnych), a ponadto zakończenie tych robót zostało zgłoszone Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego. Powodowie spełnili zatem wszelkie przesłanki formalne dopuszczające sieci do użytku. Ponadto wybudowane przez nich sieci zostały przyłączone przez (...) Spółkę z o. o. z siedzibą w G. do gminnej sieci wodociągowej oraz gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. Co więcej powodowie – małżonkowie A. i K. zawarli umowy na dostawę wody, zaś małżonkowie K. oraz S. zawarli dodatkowo umowy na dostawę wody i odprowadzanie ścieków i aktualnie umowy te są realizowane. Zdaniem Sądu zatem wybudowana przez powodów sieć wodociągowa, jak i sieć kanalizacji sanitarnej w rzeczywistości służy celowi do jakiego została wykonana i jest faktycznie przez powodów wykorzystywana. Powyższym wnioskiem nie sprzeciwia się fakt, że umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków jak dotąd nie zawarł powód J. D. (1). W ocenie Sądu, a wbrew twierdzeniom pozwanej, zobowiązanie

pozwaney do odpłatnego nabycia własności sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej wybudowanej przez powodów w okolicznościach niniejszej sprawy nie doprowadzi do sytuacji, w której pozwana, za którą obowiązki w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków aktualnie realizują (...) Sp. z o.o., zostałaby pozbawiona możliwości uzyskiwania przychodów z tytułu świadczenia usług przesyłu wody i odprowadzania ścieków przy jednoczesnej konieczności ponoszenia kosztów utrzymania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, co pozostawałoby w sprzeczności z celem działalności przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego i wykraczałoby poza regulację ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że roszczenie powodów nie jest sprzeczne z art. 5 kc powodowie nie czynią bowiem ze swojego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. W ocenie Sądu, działania powodów wymagają udzielenia im ochrony, bowiem to pozwana bezpodstawnie odmawia przejęcia na własność wybudowanych przez powodów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Sąd przywołał przy tym treść zeznań świadka Z. I., który na rozprawie 11 marca 2015, w sposób jednoznaczny wskazał, iż do zawarcia z powodami umów o dostawę wody i odprowadzanie ścieków doszło w wyniku błędu pracownika (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. Oddziału Terenowego w P., albowiem aby umowy takie mogły zostać zawarte sieć wodociągowa i kanalizacyjna powinna stanowić własność gminy na zlecenie, której działa spółka lub też sieć taka powinna być oddana spółce we władanie. Do czasu uregulowania statusu prawnego wybudowanej przez powodów sieci umowy z powodami nie powinny zostać zawarte. Sąd zwrócił uwagę, że sytuacja do jakiej doszło na gruncie niniejszej sprawy powoduje, iż (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. doprowadza wodę i odprowadza ścieki przez sieć stanowiącą własność prywatną powodów, z którymi nie ma zawartej umowy na eksploatację sieci.

Za bezzasadne Sąd uznał roszczenie powodów dotyczące zarówno wybudowanych przez nich przyłączy wodociągowych, jak i przyłączy kanalizacyjnych, wskazując, że zgodnie z definicjami zawartymi w art. 2 pkt. 5-7 ustawy z dnia czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2015.139 t.j. ze zm.) przyłącze kanalizacyjne stanowi odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej; przyłącze wodociągowe stanowi odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym; sieć stanowi przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Podając, że pomimo tego, iż zarówno sieć, jak i przyłącza stanowią urządzenia w rozumieniu art. 49 kc, to Sąd doszedł do przekonania, iż pozwana nie jest obowiązana do wykupu od powodów urządzeń stanowiących przyłącza do sieci wodociągowej oraz przyłącza do sieci kanalizacji sanitarnej. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 2 cytowanej ustawy realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Ponadto Sąd wskazał, że w myśl art. 5 ust. 2 tej ustawy, jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub instalacji i przyłączy kanalizacyjnych z urządzeniem pomiarowym włącznie. Skoro zatem zarówno koszt budowy przyłączy, jak i obowiązek zapewnienia ich niezawodnego działania spoczywa na odbiorcy usług, niezasadne byłoby przenoszenia własności tych urządzeń na właściciela sieci, do której urządzenia te zostały podłączone.

Sąd uznając zatem, iż roszczenie powodów w zakresie dotyczącym wybudowanej przez nich sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej zasługiwało na uwzględnienie, wskazał, że na zasądzone na rzecz powodów wynagrodzenie składa się poniesiony przez poszczególnych powodów koszt budowy sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej oraz przypadająca na te sieci część poniesionego przez powodów kosztu projektu budowlanego. Z niekwestionowanych przez żadną ze stron ustaleń biegłego z zakresu budownictwa B. S. wynika, że wartość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wykonanej przez powodów wyniosła 79.308,65 zł, wartość przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych wynosi 35.588,40 zł oraz że powyższe kwoty uwzględniają koszt projektu przyłączy w kwocie 6.000 zł i projektu sieci w kwocie 5.700 zł. Uwzględniając stopień w jakim powodowie ponieśli te wydatki zasądzone na ich rzecz kwoty

obliczone od wysokości przysługującego im w nieruchomości wspólnej udziału, czyli: $79.308,65 \text{ zł} \times 0,1667 = 13.220,75 \text{ zł}$, $79.308,65 \text{ zł} \times 0,3163 = 25.085,40 \text{ zł}$ oraz $79.308,65 \text{ zł} \times 0,1836 = 14.561 \text{ zł}$.

Sąd stwierdził, że w związku z tym, iż wyrok wydany w niniejszej sprawie ma charakter konstytutywny powodom należą się odsetki od zasądzonego wynagrodzenia od dnia następującego po dniu wydania orzeczenia, tj. od 6 sierpnia 2016, a nie jak wskazano w pozwie od 2 maja 2013. Sąd miał również na uwadze i to, że faktycznie większość z powodów uzyskała zezwolenia na użytkowanie budynków wybudowanych na własnych działkach niedawno, zatem dopiero wtedy uzyskała również możliwość korzystania z sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej. Żądanie w tej sytuacji od pozwanej za wcześniejszy okres odsetek ustawowych od zasądzonych kwot należy ocenić jako niesłuszne. Przy czym stosowanie do obowiązującego od 1 stycznia 2016 brzmienia art. 481 § 2 kc, jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Natomiast zgodnie z art. 56 ustawy o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1830), do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Według Sądu oznacza to, że od 1 stycznia 2016, co do zasady należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych.

Sąd pierwszej instancji podał, że dokonał ustaleń faktycznych w tej sprawie przede wszystkim na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów oraz osobowych źródeł dowodowych. Dowody z dokumentów nie budziły wątpliwości Sądu i nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Treść zgromadzonych środków dowodowych jest logicznie spójna i w sposób rzeczowy przedstawia okoliczności niniejszej sprawy. Nadto, dowody korespondują ze sobą w stopniu pozwalającym stwierdzić, że nie występują między nimi sprzeczności mogące nasuwać wątpliwości w zakresie ich prawdziwości. Ponadto ustalając stan faktyczny sprawy Sąd oparł się na dowodzie z opinii biegłego sądowego. W ocenie Sądu, została ona sporządzona przez kompetentnego specjalistę, który dysponował odpowiednią wiedzą merytoryczną pozwalającą na udzielenie odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania, a żadna ze stron nie kwestionowała wniosków tej opinii.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, podając, że powodowie wygrali niniejszy proces w 69 %, pozwana w 31 %.

W oparciu o art. 84 ust. 1 i 2 tej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1025) zwrócono powodom kwotę 884,96 zł stanowiącą różnicę między kosztami pobranymi od nich, a kosztami należnymi.

Wyrok ten zaskarżyła pozwana, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych. Skarżąca zarzuciła:

1/ naruszenie art. 49 § 2 kc poprzez przyjęcie, że roszczenie o zobowiązanie do nabycia własności urządzeń przesyłowych określonych w art. 49 § 1 kc za odpowiednim wynagrodzeniem można kierować do pozwanej, gdy tymczasem legitymowanym biernie jest przedsiębiorca, który faktycznie eksploatuje sieć, do której urządzenia te przyłączono;

2/ naruszenie art. 5 kc w zw. z art. 49 § 2 kc poprzez przyjęcie, że roszczenie o zobowiązanie do nabycia własności urządzeń przesyłowych określonych w art. 49 § 1 kc może być realizowane nawet wówczas, gdy inwestor nie korzysta z wykonanej przez siebie sieci i taki stan nie narusza zasad współżycia społecznego, jak również poprzez przyjęcie, że to pozwana odmawiając zapłaty z uwagi na brak korzystania z sieci narusza te zasady;

3/ mający wpływ na treść orzeczenia błęd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odcinek sieci wodociągowej od węzła W1 do węzła W13 oraz odcinek sieci kanalizacji sanitarnej od studzienki KI do studzienki KIO znajduje się wyłącznie na działce nr (...), podczas gdy w rzeczywistości znajdują się one także na działkach nr (...);

4/ art. 233 § 1 kpc poprzez rażące, sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na ustaleniu, iż pozwanej przysługuje legitymacja procesowa bierna, podczas gdy roszczenie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w zakresie odpłatnego przejęcia sieci oparte na treści art. 49 § 2 Kc powinno być kierowane do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., jako podmiotu eksploatującego sieć wodociągowa i kanalizacyjną znajdującą się na terenie Gminy W. oraz podmiotu, który dokonał przyłączenia sieci wybudowanej przez powodów do eksploatowanej przez siebie sieci, bez uprzedniego powiadomienia i uzyskania zgody Gminy

Apelacja zawiera uzasadnienie zarzutów.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej okazała się bezzasadna.

Sąd Apelacyjny nie stwierdził wadliwości postępowania przed Sądem pierwszej instancji skutkujących nieważnością postępowania. Kontrola instancyjna nie wykazała też uchybień przepisom prawa materialnego oraz zarzucanych przez stronę apelującą błędów dotyczących oceny materiału dowodowego. Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie znajdują odzwierciedlenie w przytoczonych na ich poparcie dowodach, a ich prawna ocena w kontekście weryfikacji żądania powodów i zarzutów pozwanej zasługuje na aprobatę. Stąd ustalenia te oraz wyprowadzone na ich podstawie wnioski prawne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Dodać przy tym należy, że obszernie przytoczenie ustaleń Sądu Okręgowego oraz wniosków i argumentów przedstawionych na ich poparcie, we wstępnej części niniejszego uzasadnienia, czyni niecelowym ponowne ich przedstawianie przez Sąd odwoławczy (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1999 r., II CKN 217/98, LEX nr 1213477). Odnosząc się zatem do zarzutów strony skarżącej oraz oceniając prawidłowość zastosowania przez Sąd pierwszej instancji norm prawa materialnego, Sąd Apelacyjny ponowi motywy Sądu Okręgowego jedynie w zakresie niezbędnym dla podkreślenia istotnych w sprawie kwestii.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd drugiej instancji podziela stanowisko powodów, że bezpodstawnie strona pozwana w sformułowaniu sentencji punktu pierwszym wyroku Sądu Okręgowego dopatruje się błędu w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że odcinek sieci wodociągowej od węzła W1 do węzła W13 oraz odcinek sieci kanalizacji sanitarnej od studzienki KI do studzienki KIO znajduje się wyłącznie na działce nr (...), podczas gdy w rzeczywistości znajdują się one także na działkach nr (...).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego treść pozwu, dokumentów z postępowania administracyjnego, dokumentów przedprocesowych, w których powodowie zwracali się do pozwanej o odpłatne przejęcie od nich na własność sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej, czy wreszcie zakres postępowania dowodowego przeprowadzanego przez Sąd Okręgowy, w szczególności dowód z opinii biegłego, lektura uzasadnienia Sądu pierwszej instancji oraz odniesienie się przez ten Sąd wprost w punkcie pierwszym wyroku do mapy powykonawczej, nie pozostawiają wątpliwości, że orzeczenie w tej części dotyczy wykonanych przez powodów sieci na odcinkach: od W1 do W13 oraz od KI do KIO. Dostrzec należy, że przedstawione przez stronę pozwaną w apelacji rozumienie zapisu punktu pierwszego orzeczenia Sądu pierwszej instancji pozostaje nie tylko w oderwaniu od zakresu żądania, postępowania dowodowego

i argumentacji Sądu Okręgowego, ale też wyraźnego określenia odcinków sieci przejmowanych przez pozwaną – od W1 do W13 oraz od KI do KIO.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 350 § 1 i § 3 kpc sprostował oczywistą niedokładność w punkcie pierwszym wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 sierpnia 2016 roku, sygn. akt I C 15/14 eliminując z jego treści po określeniu: „do węzła W 13” – zapis: „ , położoną”.

Zważywszy, że wadliwość wydanego rozstrzygnięcia, zdaniem strony pozwanej, stanowiła między innymi skutek błędów Sądu pierwszej instancji przy ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przed odniesieniem się do tego zarzutu wskazać należy, że sąd odwoławczy, niezależnie od tego, czy prowadzi sam postępowanie dowodowe, czy jedynie weryfikuje ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, ma obowiązek samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jednakże - jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 kpc. Należy zatem mieć na uwadze, że - co do zasady - Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych (por. przykładowo postanowienie z dnia 11 stycznia 2001 r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r., nr 5, poz. 33, postanowienie z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 1114/99, nie publ., wyrok z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000 r., nr 7-8, poz. 139,).

Tymczasem pozwana choć sformułowała zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc poprzez rażące, sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, to jako przejaw tego naruszenia w realiach rozpoznawanej sprawy podała ustalenie, „iż pozwanej przysługuje legitymacja procesowa bierna, podczas gdy roszczenie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w zakresie odpłatnego przejęcia sieci oparte na treści art. 49 § 2 kc powinno być kierowane do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., jako podmiotu eksploatującego sieć wodociągową i kanalizacyjną znajdującą się na terenie Gminy W. oraz podmiotu, który dokonał przyłączenia sieci wybudowanej przez powodów do eksploatowanej przez siebie sieci, bez uprzedniego powiadomienia i uzyskania zgody Gminy.

Zważywszy, że błędu odnośnie ustalenia przez Sąd pierwszej instancji biernej legitymacji procesowej pozwanej Gminy, skarżąca nie wiąże z niewłaściwymi ustaleniami faktycznymi (które mogłyby stanowić ewentualnie wynik błędnej oceny materiału dowodowego), ale z przyjęcia przez Sąd, że pozwana – jako właściciel sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie W. jest stroną obowiązaną w myśl przepisu art. 49 § 2 kc, mimo, że sieć tę wydzierżawiła (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Dodać przy tym należy, że pomiędzy stronami procesu nie było sporne, ani to że pozwana jest właścicielem sieci, ani to kto jest ich dzierżawcą.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że strona pozwana nawet w sferze twierdzeń nie przedstawiła zastrzeżeń, które mogłyby stanowić o wydaniu zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem art. 233 § 1 kpc.

Treść natomiast przedstawionego wyżej zarzutu wskazuje natomiast na zastrzeżenia strony powodowej odnośnie prawidłowego zastosowania przez Sąd orzekający w pierwszej instancji przepisu art. 49 § 2 kc, który to zresztą zarzut apelująca podniosła też wprost upatrując naruszenia art. 49 § 2 kc w przyjęciu, że roszczenie o zobowiązanie do nabycia własności urządzeń przesyłowych określonych w art. 49 § 1 kc za odpowiednim wynagrodzeniem, można kierować do

pozwaney, gdy tymczasem zdaniem skarżącej legitymowanym biernie jest przedsiębiorca, który faktycznie eksploatuje sieć, do której urządzenia te przyłączono.

Stanowisko takie pozwana Gmina przedstawiła w apelacji opierając się przede wszystkim na argumentach przedstawionych przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 11 lutego 2016, wydanym w sprawie V CNP 39/15 (Legalis nr 1433069). Pozwana podniosła przede wszystkim, że skoro wydzierżawiła przedsiębiorstwo (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G., to Spółka ta jako władająca wodociągami i przyłączająca sfinansowane przez podmioty trzeci jego część do eksploatowanej przez siebie sieci, jest podmiotem legitymowanym w sprawie dotyczącej podpisania umowy o przekazanie wybudowanego odcinka sieci.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska skarżącej, że w realiach tej sprawy pozwana Gmina nie ma legitymacji biernej. Dostrzec należy, że przywołane przez pozwaną orzeczenie Sądu Najwyższego wydane zostało w ramach rozstrzygnięcia skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli przez gminę, w której Sąd Okręgowy – jako sąd drugiej instancji – wydał niekorzystne dla powoda rozstrzygnięcie. Sąd Najwyższy po przedstawieniu wykładni zawartego w art. 424¹ § 1 kpc pojęcia „niezgodności z prawem” przy uwzględnieniu istoty i sensu odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 kc w związku z art. 77 Konstytucji oraz natury władzy sądowniczej, w myśl której w związku z otwartością semantyczną języka w tym także języka prawnego mogą mieć miejsce różne poprawne z punktu widzenia metod interpretacji, dlatego też należy uznać, że różnej treści orzeczenia wydane w podobnej sprawie mogą być „zgodne z prawem”, zatem na gruncie art. 424¹ § 1 kpc prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, gdy jest sprzeczne z niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć. W tym kontekście Sąd Najwyższy uznał, że nie można przyjąć, że Sąd Okręgowy w kwalifikowany sposób dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego, dokonując wykładni, w myśl której gmina jest objęta hipotezą art. 49 § 2 kc, gdy sama prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków. Przyjęcie w konsekwencji w sprawie, której dotyczyła rozpatrywana przez Sąd Najwyższy skarga, że legitymowanym powinno być przedsiębiorstwo, zdaniem Sądu Najwyższego, nie stanowiło obrazy prawa w rozumieniu art. 424 § 1 kpc.

Zgodnie z przepisem art. 49 § 2 kc osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne, i jest ich właścicielem, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie pozbawia pozwaney Gminy legitymacji w tej sprawie fakt wydzierżawienia przez pozwaną urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych spółce (...). Spółka ta wprawdzie podłączyła wykonane przez powodów sieci, ale nie do sieci własnej, tylko do sieci będącej własnością pozwaney Gminy. W ocenie Sądu Apelacyjnego podłączenie do sieci stanowi fakt, w wyniku którego wykonane przez powodów sieci weszły w skład przedsiębiorstwa (art. 55¹ kc), które pozwana – jak wynika z umowy z 26 kwietnia 2011 (k-ty 416-417) – jedynie wydzierżawiła Spółce (...), pozostając w dalszym ciągu właścicielem tego przedsiębiorstwa. Dostrzec należy, że w umowie dzierżawy zawartej przez pozwaną i Spółką (...), strony tej umowy przewidziały taką sytuację, postanawiając w §5 ust. 2 że czynsz dzierżawny ustalony w przetargu ulegnie zmianie w trakcie trwania umowy w przypadku zwiększenia wartości środka trwałego o wartość nowo wybudowanych urządzeń i infrastruktury.

W tym stanie rzeczy za bezzasadny uznać należało zarzut pozwaney naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 49 § 2 kc.

Sąd odwoławczy nie podziela też stanowiska apelującej odnośnie wydania zaskarżonego wyroku z naruszeniem art. 5 kc w związku z art. 49 § 2 kc poprzez przyjęcie, że roszczenie o zobowiązanie do nabycia własności urządzeń przesyłowych określonych w art. 49 § 1 kc może być realizowane nawet wówczas, gdy inwestor nie korzysta z wykonanej przez siebie

sieci i taki stan nie narusza zasad współżycia społecznego, jak również poprzez przyjęcie, że to pozwana odmawiając zapłaty z uwagi na brak korzystania z sieci narusza te zasady.

Tu również pozwana powołała się na orzeczenie – tym razem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 maja 2013, I ACa 134/13, LEX nr 1400475. Stan faktyczny przywołanej sprawy był jednak zdecydowanie odmienny. Fakty bezsporne z niniejszego procesu – spośród pięciu posesji, której właściciele wybudowali przedmiotowe sieci, tylko jeden z nich obecnie z nich nie korzysta – nie ma zawartych umów; właściciel ten bezspornie poniósł koszt wybudowania części sieci, nadto jego nieruchomości jest usytuowana pomiędzy posesjami powodów, którzy korzystają z sieci i jej wyłączenie – co podnieśli powodowie, a czego pozwana nie zakwestionowała – pozbawiłoby możliwości korzystania z siedzi właścicieli nieruchomości sąsiednich – nie można uznać, że w świetle art. 5kc, czynienie przez powoda pożytku z przysługującego im na podstawie art. 49 §2 kc prawa pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Mając zatem na uwadze, że prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji nie obaliły zarzuty zgłoszone przez pozwaną w apelacji oraz że Sąd odwoławczy nie stwierdził uchybień, które winien brać pod uwagę z urzędu – na podstawie przepisu art. 385 kpc – wywiedziona w sprawie apelacja została oddalona jako bezzasadna.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc i art. 98 § 1kpc w związku z art. 105 § 2 kpc, mając na uwadze, że powodowie wygrali proces w postępowaniu odwoławczym w całości.

Małgorzata Gawinek Danuta Jezierska Artur Kowalewski